

Sygn. akt I Ca 180/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 września 2016 r.

Sąd Okręgowy w Tarnowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Wiesław Zachara
Sędziowie:	SSO Wiesław Grajdura SSO Marek Syrek (sprawozdawca)
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Paweł Chrabąszcz

po rozpoznaniu w dniu 15 września 2016 r. w Tarnowie

na rozprawie

sprawy z powództwa J. Ś. (1), K. Ś., O. Ś. i M. Ś.

przeciwko (...) S.A. w S.

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Dąbrowie Tarnowskiej

z dnia 11 lutego 2016 r., sygn. akt I C 4/15

1. **zmienia zaskarżony wyrok w punkcie VI w ten sposób, że nadaje mu brzmienie: „znosi pomiędzy stronami koszty procesu”;**
2. **oddala apelację w pozostałym zakresie;**
3. **znosi pomiędzy stronami koszty postępowania apelacyjnego.**

Sygn. akt: I Ca 180/16

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 15 września 2016r.

Powodowie: J. Ś. (1), M. Ś., K. Ś., O. Ś. wystąpili z pozwem przeciwko (...) S. A. z siedzibą w S. domagając się zasądzenia zadośćuczynienia na rzecz:

- J. Ś. (1) kwoty 33.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24.11.2010r. do dnia zapłaty,
- M. Ś. kwoty 33.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24.11.2010r. do dnia zapłaty,
- K. Ś. kwoty 9.500 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24.11.2010r. do dnia zapłaty,
- O. Ś. kwoty 13.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24.11.2010r. do dnia zapłaty.

Domagali się również zasądzenia kosztów postępowania.

Uzasadniając żądanie powodowie wskazali, iż w dniu 28.08.2011 roku w miejscowości Ż. na skrzyżowaniu ulic (...) doszło do wypadku komunikacyjnego, w którym kierujący pojazdem osobowym marki A. (...) o nr rej. (...) M. K. potrącił przejeżdżającego rowerem przez jezdnię małoletniego P. Ś., w wyniku czego doznał on poważnych obrażeń ciała skutkujących zgonem. Pojazd kierowany przez M. K. ubezpieczony był u strony pozwanej, a postępowanie przygotowawcze zakończyło się umorzeniem śledztwa z uwagi na brak znamion czynu zabronionego.

Powodowie podkreślili, że pismem z 17.10.2011r. zgłosili roszczenia odszkodowawcze stronie pozwanej, pozwany decyzją z 7.12.2011r. przyznał na rzecz J. Ś. (1) i M. Ś. kwoty po 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia, pomniejszając je o 70% przyczynienia małoletniego i wypłacając po 9.000 zł, zaś decyzją z 6.12.2011r. odmówił wypłaty odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej po śmierci syna.

Powodowie podkreślili, że pozwany przyznał na rzecz K. Ś. i O. Ś. kwoty po 15.000 zł tytułem zadośćuczynienia, pomniejszając je o 70% przyczynienia małoletniego i wypłacając po 4.500 zł,

Powodowie podali, że nie zgadzając się z wysokością wypłaconych kwot złożyli w dniu 30.01.2012r. wniosek o ponowne rozpoznanie sprawy, decyzją z 23.02.2012r. pozwany podtrzymał dotychczasowe stanowisko.

Powodowie podnieśli, że co do zasady nie przeczą przyczynieniu się do zaistniałej szkody przez zmarłego, jednak przyjęcie przez pozwaną 70% przyczynienia się należy uznać za stanowczo zawyżone. Zdaniem powodów przyjęcie przyczynienia w wysokości 30% będzie adekwatne do okoliczności zaistniałego wypadku.

Strona pozwana (...) S. A. z siedzibą w S. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Zdaniem strony pozwanej powództwo nie zasługuje na uwzględnienie. Strona pozwana zaznaczyła, że zmarły przyczynił się w 70% do wypadku, wyjeżdżając z podporządkowanej drogi i nie ustępując pierwszeństwa przejazdu kierowcy pojazdu A. nr rej. (...) M. K., a nadto małoletni kierował rowerem z niesprawnym układem hamulcowym.

Wyrokiem z dnia 11 lutego 2016r. Sąd Rejonowy w Dąbrowie Tarnowskiej zasądził od pozwanego (...) S.A. w S. na rzecz powoda J. Ś. (1) kwotę 11.000,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 7.12.2011r. do dnia zapłaty, na rzecz powódki M. Ś. kwotę 16.000,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 7.12.2011r. do dnia zapłaty, na rzecz powoda K. Ś. kwotę 3.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 7.12.2011r. do dnia zapłaty, na rzecz powódki O. Ś. kwotę 8.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 7.12.2011r. do dnia zapłaty. W pozostałej części Sąd oddalił powództwa. Ponadto Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów J. Ś. (1), M. Ś., K. Ś., O. Ś. do ich niepodzielnej ręki kwotę 8.102,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania oraz nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Dąbrowie Tarnowskiej kwotę 1.900 zł tytułem części opłaty od pozwu od uiszczenia której powodowie byli zwolnieni.

U podstaw tego rozstrzygnięcia leży następujące ustalenia faktyczne.

W dniu 28 sierpnia 2011 r. o godz. 19.30 w miejscowości Ż. na ulicy (...) doszło do wypadku drogowego, w wyniku którego na skutek doznanych obrażeń ciała śmierć poniósł rowerzysta - ośmioletni P. Ś., który wjechał na jezdnię z ulicy (...) na drogę główną (ulicę (...)). Postanowieniem z dnia 28 listopada 2011 r. śledztwo w sprawie powyższego wypadku zostało umorzone wobec braku znamion czynu zabronionego. Jak wynika z poczynionych ustaleń P. Ś. tuż

przed wypadkiem, będąc zobowiązanym do zachowaniem szczególnej ostrożności wykazał się rażącym niedbalstwem, albowiem wjechał przed nadjeżdżający z jego lewej strony pojazd. Jego zachowanie rozpatrywać należy jako zajęcie drogi. Ponadto P. Ś. poruszał się w chwili wypadku rowerem niesprawnym technicznie.

Ponadto Sąd Rejonowy ustalił, że P. Ś. był najmłodszym synem powodów M. Ś. i J. Ś. (1) i bratem powodów K. Ś. i O. Ś.. P. Ś. w chwili śmierci miał 8 lat, uczęszczał do szkoły. O. Ś. w chwili wypadku brata miała 12 lat. K. Ś. w chwili wypadku brata miał 20 lat. W chwili wypadku J. Ś. (1) pracował zawodowo, a M. Ś. zajmowała się wychowaniem dzieci w domu, nie pracowała zawodowo.

Dalej Sąd Rejonowy ustalił, że relacje zmarłego P. Ś. z rodzicami i rodzeństwem były bardzo dobre. Powodowie bardzo przeżyli śmierć P. Ś.. M. Ś. ze zmarłym synem P. łączyła głęboka wzajemna więź uczuciowa, wyróżniała uczuciowo go spośród trojga swoich dzieci. M. Ś. pozostaje w stanie przewlekłego stresu implikowanego stratą dziecka – charakterystycznego dla przeżywania przedłużonej żałoby psychicznej. Również J. Ś. (1) bardzo przeżył śmierć dziecka, nie pogodził się z tym do dnia dzisiejszego, ból odczuwa na takim poziomie jak wcześniej. Proces żałoby psychicznej u powoda J. Ś. (1) po śmierci syna P. został zakończony, wspomnienie śmierci dziecka wywołuje u niego głównie destrukcyjne uczucia gniewu, złości oraz chęci odwetu i zemsty kierowane do sprawcy wypadku oraz organów ścigania. J. Ś. (1) nie wymaga pomocy psychologicznej, ani leczenia psychiatrycznego.

Proces żałoby psychicznej u powoda K. Ś. po śmierci brata P. został również zakończony.

Z kolei O. Ś. przez śmierć brata straciła na osobowości, stała się zamknięta w sobie, bardzo ją to dotyka. Śmierć brata P. była dla O. Ś. wyjątkowo stresującym wydarzeniem życiowym, która spowodowała wystąpienie ostrej reakcji na stres, a następnie zaburzeń stresowych pourazowych. Te zaburzenia psychiczne pozostają w związku przyczynowo - skutkowym ze śmiercią brata.

Następnie Sąd Rejonowy ustalił, że pismem z dnia 17.10.2011r. powodowie zgłosili pozwanemu szkodę z dnia 28.08.2011r. i na podstawie art. 446 § 3 k. c. wnieśli o przyznanie kwot po 30.000 zł tytułem odszkodowania na rzecz M. Ś. i J. Ś. (1) i na podstawie art. 446 § 4 k. c. wnieśli o przyznanie zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w wysokości:

- 100.000 zł dla M. Ś.,
- 100.000 zł dla J. Ś. (1),
- 50.000 zł dla O. Ś.,
- 50.000 zł dla K. Ś..

Strona pozwana po dokonanej analizie pismem z dnia 6.12.2011r. odmówiła powodowi J. Ś. (1) przyznania odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej po śmierci P. Ś..

Strona pozwana decyzją z dnia 6.12.2011r. przyznała J. Ś. (1) zadośćuczynienie w wysokości 30.000 zł, uznając przyczynienie się małoletniego P. Ś. do szkody w 70% i wypłaciła kwotę 9.000 zł. Strona pozwana decyzją z dnia 7.12.2011r. przyznała M. Ś. zadośćuczynienie w wysokości 30.000 zł, uznając przyczynienie się małoletniego P. Ś. do szkody w 70% i wypłaciła kwotę 9.000 zł. Strona pozwana po dokonanej analizie pismem z dnia 7.12.2011r. odmówiła powodce M. Ś. przyznania odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej po śmierci P. Ś..

Strona pozwana decyzją z dnia 7.12.2011r. przyznała O. Ś. zadośćuczynienie w wysokości 15.000 zł, uznając przyczynienie się małoletniego P. Ś. do szkody w 70% wypłaciła kwotę 4.500 zł. Strona pozwana decyzją z dnia 7.12.2011r. przyznała K. Ś. zadośćuczynienie w wysokości 15.000 zł, uznając przyczynienie się małoletniego P. Ś. do szkody w 70% wypłaciła kwotę 4.500 zł.

Powodowie w piśmie z 30.01.2012r. wnieśli do strony pozwanej o weryfikację swojego stanowiska oraz dopłatę świadczeń w zakresie zadośćuczynienia za krzywdę. Strona pozwana w piśmie z 23.02.2012r. uzasadniła swoje

wcześniejsze stanowiska i podała, że nie znajduje podstaw do ich zmiany i wypłaty wnioskowanych przez powodów kwot.

Podstawą ustaleń faktycznych Sądu Rejonowego były zarówno dokumenty, których autentyczności, wiarygodności, ani mocy dowodowej żadna ze stron nie kwestionowała i które nie budzą wątpliwości Sądu co do ich autentyczności, jak i zeznania świadków M. B. i A. M., którym Sąd dał w pełni wiarę. Zeznaniami powodów: M. Ś., J. Ś. (1), O. Ś. i K. Ś. Sąd Rejonowy dał wiarę w całości wskazując, że zeznania te korespondują z materiałem dowodowym w postaci dowodów z dokumentów i dowodów z zeznań świadków i są spójne oraz rzeczowe i stanowcze przez co w ocenie Sądu zasługują na wiarę.

Sąd Rejonowy powyższe ustalenia poczynił również na podstawie opinii biegłych sądowych z zakresu psychologii A. O., z zakresu psychiatrii lek. med. W. M., z zakresu psychiatrii i uzależnień A. Z., z zakresu rekonstrukcji wypadków drogowych oraz techniki samochodowej inż. J. Ś. (2).

W rozważaniach prawnych Sąd Rejonowy wskazał, że podstawą odpowiedzialności strony pozwanej jest art. 34 ust. 1 i 35 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003, nr 124, poz. 1152) w brzmieniu obowiązującym na dzień wyrządzenia szkody tj. 28.08.2011r. oraz art. 19 ust 1 zdanie pierwsze powołanej ustawy. W przedmiotowej sprawie znajduje zastosowanie przepis art. 436 § 1 zd. 1 k. c. w zw. z art. 435 k. c.

W ocenie Sądu powodowie wykazali swoją krzywdę czyli naruszenie dobra osobistego. W świetle przedstawionych okoliczności Sąd Rejonowy uznał, że powodowie doznali ogromnej krzywdy.

Miarkując wysokość zadośćuczynienia Sąd Rejonowy miał na uwadze stopień przyczynienia się (art. 362 k. c.) P. Ś. do powstania szkody, który w ocenie Sądu wynosi 50%. Uzasadniając to stanowisko Sąd Rejonowy przyjął, iż zachowanie poszkodowanego, aby mogło być uznane za podstawę wyłączenia odpowiedzialności musi być zawinione oraz stanowić wyłączną przyczynę szkody w rozumieniu adekwatnego związku przyczynowego. Wyłączność winy oznacza stan, w którym może być ona przypisana jedynie poszkodowanemu. P. Ś. w chwili wypadku miał 8 lat, a zatem w myśl przepisu art. 426 k. c. nie ponosi odpowiedzialności za wyrządzoną szkodę. Brak możliwości przypisania winy z powodu wieku nie wyklucza jednakże zmniejszenia mu odszkodowania stosownie do art. 362 k. c., jeżeli jego zachowanie o cechach obiektywnej nieprawidłowości w tymże przypadku naruszenie zasad prawidłowego poruszania się po drodze publicznej stanowi jedną z przyczyn wyrządzenia szkody. Sąd Rejonowy uznał, że wiek poszkodowanego wyłączający możliwość przypisania mu winy w wyrządzeniu szkody nie wyłącza bowiem uwzględnienia jego przyczynienia się do powstania szkody w sytuacji gdy nie można wykluczyć u poszkodowanego określonego stopnia świadomości zachowania się nagannego. Sąd Rejonowy wskazał, że przyczynienie poszkodowanego P. Ś. zostało ustalone na 50%, gdyż będąc zobowiązanym do zachowaniem szczególnej ostrożności wykazał się rażącym niedbalstwem istotnym brakiem roztropności i rozwagi albowiem wjechał przed nadjeżdżający z jego lewej strony pojazd, a także poruszał się w chwili wypadku rowerem niesprawnym technicznie, oba hamulce roweru były niesprawne technicznie, rower nie posiadał też wyposażenia sygnalizacyjnego i oświetlenia zewnętrznego. Mając na uwadze cierpienia psychiczne powodów, stopień nasilenia i czas ich trwania stan psychiczny i emocjonalny, wpływ wypadku na funkcjonowanie w rodzinie Sąd Rejonowy przyjął, że odpowiednią kwotą zadośćuczynienia jest dla J. Ś. (1) 40.000 zł., M. Ś. 50.000 zł, K. Ś. 15.000 zł, O. Ś. 25.000 zł. Sąd Rejonowy ustalając wysokość zadośćuczynienia i różnicując je pomiędzy rodzicami i pomiędzy rodzeństwem miał na uwadze to, że u J. Ś. (1) proces żałoby został zakończony, zaś M. Ś. przeżywa nadal przedłużoną żałobę psychiczną. Sąd uwzględnił również to, iż O. Ś. była w podobnym wieku i spędzała więcej czasu z P., natomiast K. Ś. w chwili śmierci brata był już dorosły i ta więź między nimi musiała być z racji wieku słabsza. Przy zasądzeniu kwot na rzecz powodów, Sąd Rejonowy zaliczył na rzecz tych kwot, dobrowolnie spełnione świadczenie przez pozwanego, a w pozostałej części oddalił powództwa jako zbyt wygórowane.

O odsetkach Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 481 k. c.

Co do kosztów postępowania Sąd Rejonowy orzekł w tym przedmiocie na podstawie art. 100 k. p. c. obciążając nimi w całości stronę pozwaną. Ponadto z uwagi na zwolnienie strony powodowej w całości od ponoszenia kosztów, na

zasadzie art. 113 ust 1 w zw. art. 83 ust 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t. j. Dz. U. z 2010 r., Nr 90, poz. 594z p. zm.) Sąd Rejonowy nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Dąbrowie Tarnowskiej kwotę 1.900,00 zł tytułem części opłaty od pozwu od uiszczenia której powodowie byli zwolnieni.

Apelację od powyższego wyroku wniósł jedynie pozwany zaskarżając wskazany wyrok w części:

- w zakresie punktu I co do kwoty 8.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 7.12.2011r., oraz odsetek od kwoty 3.000 zł liczonych od dnia 7.12.2011r. do dnia 11.02.2016r.,

- w zakresie punktu II co do kwoty 10.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 7.12.2011r., oraz odsetek od kwoty 6.000 zł liczonych od dnia 7.12.2011r. do dnia 11.02.2016r.,

- w zakresie punktu III co do kwoty 3.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 7.12.2011r.,

- w zakresie punktu IV co do kwoty 5.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 7.12.2011r. oraz odsetek od kwoty 3.000 zł liczonych od dnia 7.12.2011r. do dnia 11.02.2016r.

- oraz w całości w zakresie punktów VI i VII.

Środek odwoławczy został oparty na następujących zarzutach:

1/ naruszenia prawa procesowego, w sposób mający istotny wpływ na wynik sprawy, a to:

- art. 233§1 k.p.c. poprzez przekroczenie swobodnej oceny dowodów i poczynienie dowolnych ustaleń w sprawie, sprzecznych z opinią biegłego z zakresu rekonstrukcji wypadków drogowych w zakresie rozmiaru przyczynienia się P. Ś. do powstania szkody;

- art. 100 k.p.c. poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów postępowania, mimo faktu, iż powództwo zostało uwzględnione jedynie w 33% w odniesieniu do powoda J. Ś. (1), a w 48% w odniesieniu do powódki M. Ś., w 31% w odniesieniu do powoda K. Ś. oraz w 61% w odniesieniu do powódki O. Ś..

2/ naruszenia prawa materialnego, a to:

- art. 362 k.c. w zw. z art. 446§4 k.c. poprzez przyjęcie, że P. Ś. przyczynił się do powstania szkody w 50%, a tym samym odpowiednim zadośćuczynieniem dla powodów będzie kwota 11.000,00 zł – na rzecz powoda J. Ś. (1), 16.000 zł na rzecz powódki M. Ś., 3.000 zł na rzecz powoda K. Ś. oraz 8.000 zł na rzecz powódki O. Ś. ponad kwoty już wypłacone przez pozwanego na etapie likwidacji szkody,

- art. 481 k.c. w zw. z art. 446§4 k.c. poprzez zasądzenie odsetek od ustalonych kwot zadośćuczynienia od dnia 7.12.2011r.

Pozwana domagała się zreformowania wydanego orzeczenia poprzez oddalenie powództwa w zaskarżonym zakresie. Ponadto pozwana wniosła o obciążenie strony przeciwnej należnymi jej kosztami postępowania, w tym postępowania apelacyjnego z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Jako wniosek ewentualny pozwana sformułowała żądanie uchylenia wyroku w zaskarżonej części i przekazania sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W odpowiedzi na apelację strony pozwanej powodowie wnieśli o jej oddalenie i zasądzenie na ich rzecz od strony pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Środek odwoławczy strony pozwanej odniósł skutek jedynie w zakresie żądania zmiany orzeczenia Sądu I Instancji dotyczącego kosztów procesu. W pozostałym zakresie apelacja strony pozwanej nie jest zasadna i podlega oddaleniu.

Na wstępie wskazać należy, że wszelkie ustalenia stanu faktycznego są pełne i prawidłowe, stąd też mogące stanowić wystarczającą podstawę do wydania orzeczenia w sprawie, a Sąd odwoławczy uznał je za własne.

W materii zarzutów naruszenia prawa procesowego, pozwana zarzuciła nieprawidłową ocenę dowodów tj. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w postaci opinii biegłego z zakresu rekonstrukcji wypadków drogowych w zakresie rozmiaru przyczynienia się P. Ś. do powstania szkody, a także rażące zlekceważenie opinii biegłego inżyniera R. C., przytoczonej przez biegłego inż. Ś., z której to opinii wynika, że rowerzysta poruszał się rowerem niesprawnym technicznie.

Zgodnie z ukształtowanym na tle wykładni tego przepisu stanowiskiem Sądu Najwyższego, skuteczne powołanie tego zarzutu wymaga od strony wykazania, że w odniesieniu do zindywidualizowanych dowodów, sposób w jaki Sąd je ocenił, a co za tym idzie jakie wnioski na ich podstawie wyciągnął dla poczynionych przez siebie ustaleń faktycznych, nie dają się pogodzić czy to z zasadami doświadczenia życiowego czy regułami logicznego rozumowania, uwzględniając reguły procesowe dotyczące gromadzenia materiału procesowego albo też, zarówno ocena jak i ustalenia nie są prawidłowe dlatego, iż nie uwzględniają treści tego materiału w jego całości. Brak tak skonstruowanej, rzeczowej polemiki z oceną i ustaleniami Sądu, który bezpośrednio dowody przeprowadza, czyni kwestionowanie ich dowolnym, a przez to nieusprawiedliwiającym podzielenia omawianego zarzutu. Temu zaś obowiązkowi ubezpieczyciel sprawcy wypadku nie sprostał, co już samo przez się każe uznać oceniany zarzut za nietrafny. Ponadto ocena materiału dowodowego i poczynione na tej podstawie ustalenia Sądu Rejonowego są przeprowadzone prawidłowo. Sąd bowiem w pełni podzielił wnioski biegłego inż. J. Ś. (2), na tej podstawie ustalając, że zachowanie małoletniego wykazało się w chwili zdarzenia rażącym niedbalstwem oraz istotnym brakiem roztropności i rozwagi i miało cechy zajechania drogi. W tym zakresie nie można dopatrzeć się żadnego uchybienia.

Bliższa analiza środka zaskarżenia prowadzi do konstatacji, że jakkolwiek strona pozwana stawia zarzut błędnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału procesowego, a w uzasadnieniu wskazuje na konsekwencję tego naruszenia w postaci sprzeczności ustaleń faktycznych z zebrany w sprawie materiałem dowodowym, to jednak, zważywszy na całość argumentacji jaką powołuje, by ten zarzut wesprzeć, usprawiedliwionym jest wniosek, że w istocie zarzut ten nie ma charakteru samodzielnego, a służy jedynie wzmocnieniu jej stanowiska, zgodnie z którym w sprawie doszło do naruszenia prawa materialnego poprzez błędną wykładnię zastosowanego art. 362 k.c. w związku z art. 446 § 4 k.c. W istocie zaś istotę zarzutu apelanta stanowi ustalony przez Sąd Rejonowy 50% stopień przyczynienia się małoletniego P. Ś. do powstania szkody, a więc zarzut błędnej wykładni art. 362 k.c. na gruncie którego wymiar naprawienia szkody ulega odpowiedniemu miarkowaniu w stosunku do okoliczności, a zwłaszcza stopnia winy obu stron.

W tym miejscu zaznaczyć wypada, że argumentacja pozwanej dotycząca zbyt niskiego stopnia przyczynienia poszkodowanego do zajścia zdarzenia w wyniku którego P. Ś. zmarł, nie jest pozbawiona podstaw. Z okoliczności niniejszej sprawy wynika bowiem, że P. Ś. tuż przed wypadkiem, będąc zobowiązany do zachowania szczególnej ostrożności i rozwagi wykazał się rażącym niedbalstwem oraz istotnym brakiem roztropności i zajechał drogę prawidłowo poruszającemu się samochodowi, którym kierował M. K.. Z poczynionych ustaleń wynika również, że kierowcy pojazdu nie można przypisać jakichkolwiek nieprawidłowości w technice jazdy, co doprowadziło do tego, że prowadzone wobec niego śledztwo zostało umorzone wobec braku znamion czynu zabronionego. Wszystkie te okoliczności prowadzą do wniosku, że argumentacja pozwanej w zakresie określenia wysokości stopnia przyczynienia się poszkodowanego do zdarzenia jest słuszna i konieczne jest przyjęcie, że stopień przyczynienia się małoletniego do powstania szkody jest wyższy niż 50%. Należy jednakże pamiętać, że ustalenie przyczynienia jest warunkiem wstępnym, od którego w ogóle zależy możliwość rozważania zmniejszenia odszkodowania i to warunkiem koniecznym, lecz niewystarczającym, gdyż samo przyczynienie nie przesądza o zmniejszeniu obowiązku naprawienia szkody, a ponadto sam stopień przyczynienia nie jest bezpośrednim wyznacznikiem zakresu tego zmniejszenia. Pogląd ten znajduje umocowanie w treści [art. 362 k.p.c.](#) i w jego utrwalonej wykładni (por. w tej materii wypowiedzi Sądu Najwyższego w uchwałach dnia 20 września 1975r , sygn.. III CZP 8/75 , publ. OSN 1976 nr 7 poz. 151 oraz w wyroku z dnia 29 października 2008r , sygn.. IV CSK 228/08). Biorąc zatem pod uwagę

wszelkie okoliczności zdarzenia, stopień obniżenia obowiązku naprawienia szkody określony przez Sąd Rejonowy na poziomie 50% jest prawidłowy. Ta proporcja w należyty sposób uwzględnia bowiem zakres nieprawidłowości, jakich dopuścił się poszkodowany jako uczestnik ruchu drogowego, a przede wszystkim jego młody wiek. Sąd nie jest bowiem zobligowany do automatycznego obniżenia odszkodowania lub zadośćuczynienia, winien jednak wedle swego uznania rozważyć, czy stopień przyczynienia poszkodowanego nie usprawiedliwia zmniejszenia należnego mu świadczenia. W okolicznościach niniejszej sprawy nie sposób natomiast nie odnieść się do przesłanki wieku poszkodowanego P. Ś., który w chwili zdarzenia miał 8 lat. Od dziecka w tym wieku nie sposób zatem wymagać znajomości zasad ruchu drogowego w takim stopniu jak od osoby dorosłej, podobnie też zachowania ostrożności w takim stopniu jak u osoby dorosłej. Dlatego też, w ocenie Sądu Okręgowego, obniżenie zadośćuczynienia o 50% prawidłowo odzwierciedla okoliczności niniejszej sprawy.

W tym miejscu należy także przywołać powszechnie akceptowany pogląd prawny co do zasad korygowania przez Sąd II instancji zasądzonego zadośćuczynienia. Ustalenie, jaka kwota w konkretnych okolicznościach jest „odpowiednia”, należy do sfery swobodnego uznania sędziowskiego. Korygowanie przez sąd drugiej instancji zasądzonego zadośćuczynienia może być aktualne tylko wtedy, gdy przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy, mających wpływ na jego wysokość, jest ono niewspółmiernie nieodpowiednie, tj. albo rażąco wygórowane, albo rażąco niskie (przykładowo w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku I ACa 654/15, 2015-11-25, LEX nr 1950406). Dopiero bowiem w takiej sytuacji można w sposób usprawiedliwiony twierdzić, że w ramach orzekania o tym żądaniu doszło do naruszenia normy materialnoprawnej stanowiącej podstawę przyznania zadośćuczynienia za krzywdę (w rozstrzyganej sprawie art. 446 §4 kc.).

W niniejszej sprawie kwoty zasądzone na rzecz powodów są umiarkowanej wysokości i są adekwatne zarówno do rozmiaru doznanej przez powodów krzywdy, jak i jej następstw, o czym szeroko wypowiedział się Sąd Rejonowy. Kwoty zasądzone w zaskarżonym wyroku w obecnych warunkach ekonomicznych nie stanowią bowiem kwot wysokich i nie mogą one być uznane za rażąco wygórowane. Sąd Okręgowy nie znalazł zatem podstaw do ich korygowania, co znalazło odzwierciedlenie w sentencji orzeczenia poprzez oddalenie apelacji.

Sąd Okręgowy nie znalazł również podstaw, aby korygować zaskarżone orzeczenie w zakresie zasądzonych odsetek. Co do zasady bowiem ubezpieczyciela obowiązuje 30 – dniowy termin na likwidację szkody, liczony od daty zgłoszenia szkody, a wyrażony zarówno w art. 817 § 1 k.c. jak również w art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. nr 12, poz. 1152 ze zm.). Jak wynika natomiast z poczynionych ustaleń, szkoda została zgłoszona w dniu 17 października 2011r., a strona pozwana zakończyła proces likwidacji szkody w dniu 7 grudnia 2011r. wydając w tym dniu decyzję. Od tego dnia strona pozwana pozostawała zatem w zwłoce co do wypłaty zadośćuczynienia, co powoduje, iż również w tym zakresie orzeczenie sądu pierwszej instancji jest prawidłowe.

Korekty wymaga natomiast stanowisko Sądu Rejonowego w zakresie orzeczenia o kosztach procesu. Rację ma bowiem skarżący podnosząc, że powództwo zostało uwzględnione jedynie w 33% w odniesieniu do powoda J. Ś. (1), w 48% w odniesieniu do powódki M. Ś., w 31% w odniesieniu do powoda K. Ś. oraz w 61% w odniesieniu do powódki O. Ś.. Z tych względów Sąd Okręgowy uznał, że w niniejszej sprawie należy przyjąć ogólną regułę z art. 100 k.p.c. w myśl której zachodzą przesłanki do wzajemnego zniesienia kosztów, z uwagi na częściowe tylko uwzględnienie żądań stron. Na skutek powyższego rozstrzygnięcia sytuacja pozwanej uległa poprawie o kwotę 8.102,00 zł. Jednakowoż z uwagi na uwzględnienie żądań wyrażonych w apelacji w jedynie minimalnym zakresie, w ocenie Sądu Okręgowego, również do kosztów postępowania apelacyjnego zastosowanie będzie miała reguła z art. 100 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Dlatego też Sąd Okręgowy, po myśli wskazanego powyżej artykułu, zniósł pomiędzy stronami koszty postępowania apelacyjnego.

Mając na uwadze powyższe względy, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. i art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.